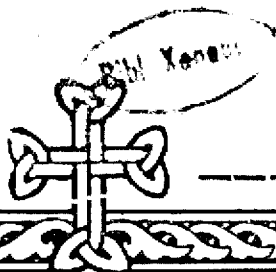

Anul LX. Nr. 23

Arad, 7 Iunie 1936.

BISERICĂ ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIEI ORTODOXE ROMÂNE A ARĂDULUI

C u v â n t a r e a

P. S. Sale Episcopului Andrei, cetită de părintele Iconom Stavrofor Ciuhandu, în ziua de 1 Iunie a. c. la Adunarea generală a Frăției Ortodoxe, secția Arad.

În cuvântarea mea dela instalarea în scaunul episcopesc am făcut apel intelectualilor: „Reaprindeți lumina credinței, moștenită din casa părintească, unde o pioasă mamă țărancă, un smerit dascăl, sau figura venerabilă a unui preot-părinte, v'au aprins-o oarecând în suflet, dar pe care vitregia vremurilor, poate c'a stins-o. V'ați lipsit de atunci de mângâierile ce vi le dă credința religioasă. Închizând cerul ați rămas cu deșertăciunea pământescă. Un glas lăuntric Vă chiamă pe mulți: Vino acasă, copil rătăcitor, la casa părintească a amintirilor, unde-ți vei regăsi liniștea sufletească“.

Sunt convins, că sbuciumul sufletesc al intelectualilor noștri nu și va găsi alinare decât în această unică soluție. Cine nu și dă seama cum rațiunea veșnic iscoditoare a intelectualului, atrasă în labirintul universului, îl face să se piardă ca un fir de praf în nemărginirea timpului și a spațiului? E nevoie de busola inimei, care să-l readucă la casa părintească pe firul unui sentiment religios, la capătul căruia stă icoana unei mame, poate trecută în lumea umbrelor, care cu ochi înlacrimați privea oarecând în zare și vrând să asigure cea mai bună zestre copilului ei în viață îl încrucea mânuțele și-l ridica ochii spre cerul atotputernic, așezându-i pe buze cea mai puternică armă de luptă: rugăciunea.

Cât de mult s'a depărtat viața intelectualului de acel tablou sfânt și totuși inima lui

chinuită îl chiamă înapoi. Oare de ce am rechema cu atâta însetare dulcea noastră copilărie dacă nu pentru curățenia și nevinovăția inimii ei?

În cele trupești copilăria nu mai revine. Cutele feții nu se mai pot reface, căci lutul din noi își urmează drumul fără încetare spre țărână, dar scânteia divină, sufletul, prin harul ceresc oricând poate renaște, eșind din întunec la lumină, din întristare la bucurie și din sbucium la pace, căci în sufletul nostru curățit purtăm cerul cu liniștea lui profundă.

Ar fi deajuns acest singur motiv al pacificării sufletului, pentru a determina pe intelectual să apuce din nou calea spre biserică. Împrejurările noastre de viață, socială și națională, ne dau însă argumente și mai puternice pentru necesitatea unei convertirii religioase.

În viața neamului nostru s'a încheiat epoca conservativă, a cărei țintă a fost unitatea națională. Cine ar mai tăgădui rolul preponderent pe care Biserica Ortodoxă l-a avut în făurirea și păstrarea conștiinței naționale? Să nu amintim, de pildă, decât un singur fapt: prin limba cârților bisericesti, purtate peste hotarele nedrepte, în graul acestora vorbea Dumnezeu deodată cu strămoșii. N'am avut în trecutul nostru alt element mai puternic de coeziune decât cel metafizic: religia.

Pentru neamul întregit s'a deschis o nouă epocă, cea de creațiune, și eu mă gândesc la creațiunea spirituală, cultura viitoare, adevă

la imprimarea nuanței etnice pe întreaga noastră viață viitoare. A vorbi despre Ortodoxie înseamnă a vorbi despre nuanța vieții spirituale a neamului, pentru că ea este steaua noastră polară. În ea s'a cristalizat toată trăirea noastră sufletească din trecut. Ea e chipul și asemănarea noastră. Sufletul Ortodoxiei își are rădăcinile în: icoanele vechi, în stitul, arhitectura, muzica noastră bisericească, în tot ce ne-a legat oarecând sufletul cu cerul.

Toată cultura noastră viitoare va trebui s'o creiem după chipul nostru interior, pe care l-a zugrăvit în noi penelul ortodoxiei.

O altă epocă de eroism creator ne așteaptă. Din ce se ve inspira acel eroism dacă nu din sufletul în care trăesc și grăesc către noi strămoșii?

Un distins ofițer superior mi-a deslegat în fine misterul noțiunii de „Mărășești“, sub care ne-am deprins a simboliza culmea eroismului român. În zădar ași fi încercat să caut deslegare în: temperamentul nostru trac, în credința dacă despre nemurirea sufletului sau curajul roman ancestral.

Mi-s'a spus: Mărășeștii a fost rezultatul unei cuminecări a întregii armate. După sfânta împărtășanie haina de pe lut fu asvârlită de soldați, căci puteri cerești nebănuite coborâseră în ființele lor de lut și ei puseră în urmăre dușmanul înzestrat cu toate minunile tehnice.

Oare nu mai avem nevoie de Mărășești, atât în viața individuală cât și în cea colectivă a țării? Acest Mărășești sufletesc îl vom găsi totdeauna în potirul ce se îmbie la fiecare Sfântă Liturgie, dar de care mândrie inexplicabilă ține departe buzele intelectualului. Măcar ce aproape e scaldătoarea Vitezda de fiecare!

Vom mai rămânea noi Românii Ortodocși în ezitare, când toate popoarele își făuresc viitorul întâi în suflet, de unde acela se revarsă înafară în forme specifice creatoare? Vom îngădui noi ca mândria să ne usuce până în sfârșit inimile cu setea după cer?

Fericit vei fi, neamul meu, când vei ști să tâlcuești tot eroismul strămoșilor din credința lor în Dumnezeu, iar tu vei spori bogatele daruri cu care Dumnezeu te a înzestrat, adăogând la ele și pe cele cerești, căci numai acestea fac să rodească cele pământești prin ploaia harului dumnezeesc.

Acesta e marele rost, religios și național, al „F. O. R.“-ului, ca să adune în mănunchiu pe scumpulii noștri intelectuali, ca Biserica cu mijloacele ei sfinte să poată lucra cu atât mai

ușor pentru înstăpânirea Impărăției lui Dumnezeu în sufletele lor. Hristos are hrană pentru toate sufletele fie ele cât de pretențioase, pentru că el are apa cea vie din care bând, nimeni nu mai însetează.

Implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Adunării Generale ne rugăm: „Doamne, Doamne, caută din cer și vezi și cercetează via aceasta, pe care a sădit-o dreapta Ta și o desăvârșește pe ea“.

† **Andrei**
Episcop

Monopolul manualelor de religie și Elementul educativ.

Din raportul Sf. Sinod către Congresul Național Bisericesc, dela 14 Oct. 1935, secția culturală, e evident că Sf. Sinod va publica un premiu pentru cel mai bun manual de învățământ religios primar, pe care însușindu-l să-l introducă obligator, în întreaga patrie. Deci presupunerea Părinților Catheți, despre care amintisem într'un număr anterior al acestei prețuite reviste, că sunt semne de introducerea monopolului manualelor de religie în învățământul primar, va să se realizeze mai curând decât s'ar fi crezut. Faptul acesta odată împlinit, nu ar avea decât să-l bucure pe Părinții Catheți, pentru că, pe calea aceasta s'ar ajunge la o uniformitate a învățământului, în întreaga țară, precum sună raportul.

Din cât' am avut însă ocazie să cunoaștem situația învățământului religios, în diferitele provincii ale țării, cu diferențierea metodelor, cari se practică și cu implicarea în sine a unor greșeli de caracter educativ, de cari greșeli înșiși scriitorii de manuale nu sunt scutiți, pentru îndrumarea acestora la observarea unor norme unitare, în scrierea manualelor, cu cari se vor prezenta la concurs: e înomis necesar să li-se indice principiile de cari să fie călăuzit în scriere, ceace cade în atribuția Sf. Sinod precum rezultă din următoarele:

Despre învățământul religiei învață Metodica, că este mijlocul cel mai puternic pentru dezvoltarea și întărirea sentimentului religios al școlarii. Deci învățământul religios are să fie educativ; dar acest scop e realizabil prin împărtășirea cunoștințelor, între marginile principiilor stabilite de Metodica.

Metodica mai nouă a Școlii active pretinde, între altele, ca povestirea să fie plină de amănunte, cari o fac concretă și intuitivă și străbătută de duh copilăresc. În această privință reprezentanții acestei școli merg așa de departe, încât aflăm că în lecțu-

nile scrise de autori strelni, merg până la eresii și blasfemii, că anume: Iisus a avut de soră pe mireasa dela nunta din Cana Galileii și că oamenii dela pot p au alungat pe Dumnezeu și pe îngerii Lui cu pietri din cetatea lor. Iar d. Călugăr, în cartea sa „Hristos în școală“, falzifică adevărul susținând, că Dumnezeu a creat mai întâi pe om apoi pe înger; că Danil a fost aruncat în groapa leilor, de împăratul Babilonului, pentru că a otrăvit bălaurul, — pe când adevărul e, că pentru trăia credinței în Dumnezeu cel adevărat, a fost aruncat în groapa leilor de Darie, Impăratul Perzilor. (V. Danil c. 6 v. 1–28). Apoi susține că femeile mironosițe, venind dela mormânt, în dimineața Invierii, au mers în cetate la biserică și au sărbătorit Invierea cu cântarea Hristos a înviat, un fapt cu neputință de crezut.

Preoții noștri catheți nu pot urma în tocmai acestul principiu. Aceasta o pot face catheții laici. Preotul catihet trebuie să respecte adevărul istoric, precum l-a conzervat Sf. Scriptură. Amănunțirea istorioarei o poate face însă, prin utilizarea elementului educativ din cuprinsul textului Sf. Scripturi și în modul acesta istorisirea se concretizează, devine interesantă.

În punctul acesta însă greșesc, în altă direcție și celce nu dau importanță principiului școlii active, îndeosebi autori de manuale. Aceștia, ne ținând cont de amănunțirea istorisirei, în loc de amănunte asupra evenimentelor și faptelor petrecute, folosesc numai niște propozițiuni scurte și abstracte, iar de cele mai multe ori abandonează cu totul elementul educativ, precum se arată în cele următoare. Și aici, critica metodiștilor Școlii active, ce o duc reprezentanților școlii vechi e îndreptățită; de aceea metoda caestora de a scrie manuale trebuie corectată, cu atât mai vârtos, că aceștia nu țin cont nici de principiul didactic, care dispune: a procede dela concret la abstract, dela ușor la mai greu. De aceea, de comun, încep lecțiunile cu definițiuni, unde acestea li-se impun, în loc să fie rezervate pentru finea lecțiunii.

Pentru ilustrare, din multele cazuri, serviască-ne următoarele două exemple din manualul „Carte de Religie“ de dd. pr. Mihălcescu și dr. Barbu.

Să luăm „Păcatul Strămoșesc“ dela cl. III, pag. 8. Aici dd. autori încep cu definițiunea păcatului strămoșec, care pentru a fi înțeleasă, trebuie a fi precedată de istorisirea săvârșirii păcatului: Cum Eva s'a dus la pom și șarpele care era în pom a îndemnat-o să mănânce; cum ea s'a apărut, dar s'a lăsat amăgită și de șarpe și de frumuseța poamelor, dar și de pofta ei proprie îndemnată a mâncat și a dat și lui Adam și mâncând au călcat porunca lui Dumnezeu, iar de frică s'au ascuns, etc. Despre această istorisire frumoasă și interesantă dd. autori nu spun nici un cuvânt, precum nu amintesc nici de blestemul adresat șarpelui în care se cuprinde mângăierea făgăduinței, că are să vină Mântuitorul.

În istorioara despre „Iosif și frații lui“, în loc de amănuntele istorisite în Biblie, cari au deșteptat călnța fraților pentru că l-au vindecat, apoi iertarea lui Iosif și manifestarea dragostei către el și părinții lor, prin multe semne, — care istorioară e merită a umplea de compătimire sufletul elevilor: aceste importante evenimente ca element educativ, sunt trecute cu vederea.

Iar, acum, comparând cele două metode, ne aflăm în fața a două poluri, extrem de divergente: unul excelând cu exuberanță de detalii, ajungând până la falzificarea adevărului istoric și la eresii, iar celalalt excelând cu lipsa de detalii și abandonarea elementului educativ din textul biblic; deci, ambele, de o potrivă de păgubitoare învățământului.

Mai considerând apoi, că manualul domnilor, pr. Mihălcescu și dr. Barbu, a trecut prin focul curățitor al cercetării și aprobării Sf. Sinod și a leșit cu asemenea greșeli, avute de origine: e natural a presupune că și manualul acceptând de a fi obligator pe întreaga Patriarhie, poate suferi de asemenea greșeli, dacă de condeiul autorului nu va fi scris în conformitate cu principiile, pe cari Sf. Sinod va trebui să le pună în vedere autorilor, deodată cu publicarea concursului.

Am insistat asupra acestui deziderat, îndeosebi, având dorința, ca, în cât s'ar realiza monopolul, învățământul religios în școala noastră primară să ajungă a fi predat cu ajutorul unui manual corespunzător, satisfăcând toate așteptările.

* * *

Cu toate acestea însă, eu susțin, că pentru progresul învățământului religios e mai salutar a exclude monopolul și a lăsa catihetilor și promotorilor acestui învățământ facultatea de a scrie manuale, mănăși de talent, râvnă, înțelepciune și experiența câștigată pe terenul catihetic. Pentru învățământul religios înseamnă adevărată daună a zăvorii calea spre avânt, preoților de tână pâr. Hodoroabă dela Iași care atât de strălucit a scris istoria despre războiul mondial.

Afirm acestea cu atât mai vârtos, că ne aflăm în pragul unui început foarte modest al scrierii de manuale de religie în școala primară, care scriere e legată de experiență, iar experiența e legată de timp.

Se știe bine, că în școala noastră primară din țara întreagă, aderenții Școlii active încă nu-și au manualul lor corespunzător și așteaptă ca să vină. Și dacă acelor catiheti, precum și celor ce nu li-ar fi simpatie manualul scris după altă metodă, dar octroat, — cu toată certitudinea nu-l vor folosi, ci se vor întoarce la manualele de cetire ale elevilor, de unde au plecat. Atunci, unde e unifomitatea, la care ve țintește.

Și încă o observare justă. Cu monopolul nu se poate urmări nici odată realizarea unui scop ideal, ci numai cel material. Pentru că, dacă nu ar fi așa, de ce nu a introdus statul monopolul manualelor, pe în-

treaga țară? Răspunsul nu poate fi altul decât acela, că bărbații, cari stau în fruntea învățământului își dau seama, că monopolul este dușmanul avântului spre progres. De aceea până de prezent, nu ni-s'a dat ocaziune să aflăm încă vr'o Biserică; la care s'ar fi decretat monopolul manualelor de religie.

Rămâne stabilit deci, că directiva unui învățământ uniform, pentru orice fel de școală, o dă programa analitică, împreună cu cercetarea și aprobarea manualelor, pe baza aceluiași principii, fixate de Metodică.

Îată atâtea adevăruri profund grăitoare, care în fața planului de monopolizare a manualelor de religie, — o adevărată lovitură pe școala noastră primară, — merită considerare.

Timșoara I în Aprilie, 1936.

Preot, Nicolae Crișmarlu

Impresionante serbări religioase la Sibiu

Hirotonirea noilor Episcopi, pentru Cluj și Oradea. Congresul „Oastei Domnului”.

În ziua întâi și a doua, a sfințelor Rusalii din anul acesta, orașul Sibiu, cetatea nebîrăuită a marelui Șaguna și ortodoxiei românești, a fost martorul unor serbări religioase impresionante și mărețe. În istorica catedrală din Sibiu, care acum a împlinit 30 de ani, de când a fost consacrată destinației sale sfinte și la altarul căreia au înălțat rugăciuni, pentru unitatea și izbânda neamului românesc, atâția ierarhi, au primit harul arhieriei, doi prelați distinși ai neamului românesc, cari în eparhiile lor vor fi farul de lumină intensă și apostoli neobosiți a credinței și limbii noastre românești.

În ziua întâi, sf. Liturghie a fost oficiată de I. P. S. Lor Mitropolitul, Nicodim al Moldovei, Nicolae al Ardealului, P. S. Lor Episcopii: Ghenadie al Buzăului, Vartolomei al Râmnicului, Andrei al Aradului, Ioan al armatei, arhierul Vasile din Sibiu, arhimandriții Colan și Popovici și un impunător sobor de protopopi preoți și diaconi din Sibiu, Cluj și Oradea. În această zi a fost sfințit și înălțat la demnitatea de Episcop P. S. Sa Nicolae Colan în cadrul unor momente adânc evlavioase. Biserica catedrală era arhiplină de tot ce Ardealul are mai distins. La sfârșitul serviciului divin au rostit vorbiri pline de învățături creștinești: I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae, P. S. Sa Episcopul Vartolomei și P. S. Sa noul Episcop Nicolae al Clujului.

După Liturghie a urmat un banchet în aula Academiei teologice, la care au luat parte toți ierarhii prezenți și mai mulți invitați.

În cadrul acestui banchet, au tostat I. P. S.

Mitropolitul Nicodem pentru trecutul bisericesc în Ardeal și în special pentru M. S. Regele Carol II.

Apoi a vorbit I. P. S. Mitropolit Nicolae, care și-a arătat bucuria deosebită pentru faptul, că atâți ierarhi au venit la Sibiu cu prilejul acestor serbări.

P. S. Sa Andrei al Aradului, a elogiat armata română, arătând că acolo unde sunt slujitorii altarului, sunt și cei mai însemnați reprezentanți ai oștiresi.

În numele Familiei Ortodoxe a vorbit d-na Săulescu. În numele armatei, d. g-ral Cristea Vasilescu a arătat cât de adâncă este legătura între ostașii duhului și cei ai Regelui.

P. S. S. Ghenadie al Buzăului elogiază personalitatea P. S. S. Nicolae al Clujului, care a pus sufletul său la temelie tuturor instituțiilor arhierice.

În numele „Astrei”, vorbește pâr. dr. V. Bologa.

D. Trandafir Scorobăț vorbește în numele așezămintelor din arhieriscopie.

Consilierul S. Stancu, din Cluj, arată bucuria clujenilor pentru serbarea ce se face în cinstea noului lor episcop.

D. prefect N. Regman spune: să leșim din umbra vorbelor și să înalțăm în lumina înfăptuirilor luminate de credința în Dumnezeu.

Numai credința este în stare să ne înfrățească cu toată căldura. Serbarea neamului nostru trebuie să fie cu credință în Dumnezeu, iar prietenii noștri să stea deapaururi în serviciul înfăptuirilor bune.

Purtătorul acestora este în mijlocul neamului biserica ortodoxă, iar ajutorul realizărilor este armata.

De aceea, mă închin cu adâncă evlavie în fața ortodoxismului reprezentat de înalții noștri ierarhi, și în fața armatei române, glorioase și de-apururi victorioase.

Pâr. Moga vorbește din partea episcopiei Oradea; dr. D. Staniloae, noul rector al academiei teologice din Sibiu, vorbește în numele colegilor profesori; d. Nichifor Crainic vorbește cu însuflețire despre realizările mari ale I. P. S. Mitropolit Nicolae și despre personalitatea covârșitoare a P. S. Nicolae al Clujului.

Seara s'a oficiat slujba privegherii în vederea hirotonirii ca Episcop a P. S. S. dr. N. Popoviciu.

A doua zi la sfânta liturghie, a asistat public și mai numeros care nu încăpea în marea catedrală, căci au sosit mulți creștini din toate colțurile țării, ca să asiste la Congresul Oastei Domnului.

Liturghia a fost slujită de același sobor al P. S. S. episcopi și preoților, ca și în prima zi a Rusaliilor cu adăogirea noului ierarh Nicolae Colan al Clujului și cu prezența activă a arhimandritului Iuliu Scriban. Șefii autorităților locale au fost de față ca și ieri.

În cadrul acestei mărețe slujbe a fost hirotonit întru episcop, arhimandritul dr. N. Popovici, pentru episcopia Orășii.

A impresionat deosebit momentul în care noul episcop a rostit mărturia de credință, acela în care a primit sărutarea frățescă a celorlalți frați a hieriei și când a dat cea dintâi binecuvântare arhierescă.

Ca și ieri răspunsurile liturgice au fost date de corul mitropoliei, condus de pâr. T. Popovici.

La sfârșitul slujbei au rostit cuvântări mărețe I. P. S. Nicodem al Moldovei și P. S. Nicolae Popovici al Orăzilor.

Congresul „Oastei Domnului“

La ora 11 jum., s'a deschis al cincilea congres al societății religioase „Oastea Domnului“, în sala Thalia.

Afară de mii de credincioși cari au venit, cu drapelul și cu table cu inscripții, din toată țara, a fost de față un numeros public, ca și înalții ierarhi: I. P. S. Nicodem al Moldovei și Nicolae al Ardealului, P. P. S. S. Vartolomeu al Râmnicului, Ghenadie al Buzăului, Andrei al Aradului, Ioan al armatei, Nicolae al Clojului, Nicolae al Orăzilor și arhierul Stan. S'a remarcat deasemenea prezența d-lor Nich for Crainic, Mihail Manoilăscu și a arhimandritului Scriban.

Deschiderea congresului s'a făcut prin cântarea rugăciunii „Împărate cerească“.

După aceea, I. P. S. Mitropolit NICOLAE a arătat cât de binefăcătoare este întâlnirea ostașilor într'un congres anual și cât de important este congresul acestui an, la care iau parte atâția ierarhi.

În numele credincioșilor, I. P. S. mulțumește pe rând fiecăruia din ierarhii prezenți, cât și delegațiilor ce au venit din alte eparhii.

I. P. S. îndeamnă pe ostași să trezească o sete după cele sfințite în sufletul lor și în al fraților lor de pretutindeni.

I. P. S. NICODEM al Moldovei, rostește deasemenea câteva cuvinte și împărtășește binecuvântarea celor prezenți.

Au mai vorbit următorii: arhimandritul Iuliu Scriban, care a arătat cât de mari și de numeroase sunt binefacerile aduse în popor de Oastea Domnului și a îndemnat pe toți cei de față să lupte, chiar fără frică de moarte, împotriva celor fără Dumnezeu. Și în alte țări s'au pornit mișcări asemănătoare cu Oastea Domnului.

Pâr. DEMIDEȚCHI a adus salutul și binecuvântarea P. S. Tit Simedrea, dela Hotin, spunând că va căuta să răspândească Oastea Domnului și în Basarabia spre a putea lupta împotriva curenților venite de peste Nistru.

Pr. BANCEA (Căransebeș), a adus cuvântul P. S. Vasile și a accentuat, că ostașii trebuie să stea zid în jurul Bisericii și a ierarhiei.

Pr. IOAN ALEXANDRESCU a vorbit despre biserică și importanța ei în viața fiecărui credincios.

D. POMPILIU DAN a făcut o dare de seamă asupra înfăptuirilor umanitare realizate de Oastea Domnului în Bihor.

Credinciosul GH. CIUNGAN a vorbit asupra faptului că tocmai ieri s'a întors cu familia sa și a fost reprimat în biserică strămoșilor. După ce a fost dus în rătăcire de sectari, i-a părăsit pe aceștia pentru că sunt niște înșelători. A îndemnat pe toți credincioșii să rămână în biserică moșilor și strămoșilor ascultând de ierarhi.

D. dr. SUCIU SIBIANU a arătat de ce e de folos Oastea Domnului și de ce fiecare intelectual român trebuie să fie și un mare creștin. A accentuat și legătura dintre știință și credință. D-sa a terminat cu vorbele: „Statul nostru trebuie să rămână românesc și creștin, orice-ar scrie presa din Să-rindar“.

Numeroasa asistență a părăsit sala, în cântecul „Cu noi este Dumnezeu“.

Desvelirea bustului profesorului Dr. Petru Pipoș

Luni a doua zi de Rusali s'a făcut în cadrul unor serbări solemne desvelirea bustului profesorului Dr. P. Pipoș, care este așezat pe un soclu măreț în fața Palatului Cultural și al școlii comerciale superioare de băeți din Arad. Dimineața la ora 9 s'a slujit de un sobor de preoți sf. liturghie în catedrală. La fine s'a format o impunătoare procesiune religioasă dela catedrală la bustul fostului profesor Pipoș, la care au participat reprezentanții autorităților, școlilor, ai diferitelor societăți, elevii și elevele școlilor secundare și public mult. În fruntea procesiunii au fost purtați praporii, după cari au urmat corul teologilor, 12 clerici îmbrăcați în stihare colorate, 2 diaconi, 12 preoți, un protopop, părintele Stavrofor Păcățianu și I. P. Cuviosul Arhimandrit Suci, toți în ornate de sărbătoare, apoi publicul creștin și muzica poliției. După un scurt serviciu divin slujit pe o estradă îmbrăcată în trei culori și verdeață, așezată în fața bustului, părintele arhim. a citit o frumoasă rugăciune, a sfințit și stropit bustul cu apă sfințită.

Apoi au vorbit: A. Crișan directorul liceului de băeți, inspectorul școlar Cioflec, Nicolae Cristea președ. Asociației Învățătorilor, E. Spinanțiu, citește scrisoarea I. P. Sale Mitropo-

litului Bălan, care este reținut la serbările din Sibiu, scrisoarea dlui Onisifor Ghibu și unor rudenii ale fostului profesor Pipoș.

La urmă într'o vorbire plină de entuziasm d. Dr. Coțoiu declară, că ia în primire și păstrare bustul ce evoacă figura omului de știință care a fost profesorul Pipoș.

Dr. Petru Pipoș s'a născut la 29 August 1859 în Alba-Iulia, din părinți români. Tatăl său a fost funcționar în slujba Ungariei. A urmat primii ani de învățătură la școala primară românească apoi la cea maghiară. Liceul l-a terminat la Cluj, la plariști. După ce a luat bacalaureatul s'a înscris la universitatea din Cluj, urmând filozofia. Fiind elev și student distinct, a beneficiat de bursele acordate de fondul „Saguna”. Ca student și-a atras atențiunea profesorilor săi asupra sa, prin frumoasele lucrări în scris ce le-a făcut și pentru care a fost în mai multe rânduri premiat. La început s'a distinct, îndeosebi în științele matematice.

Diploma de profesor pentru materiile matematico-fizice a obținut-o în anul 1881, iar în anul 1882, în etate de abia 23 ani, a fost promovat doctor în filozofie.

Încercă apoi să fie numit la o școală secundară a statului maghar. A fost acceptat, cu condițiunea de a se lepăda de religie și nume. În fața acestor pledeci, a preferat să rămână profesor la modesta și săraca școală normală a eparhiei ortodoxe din Arad, unde a funcționat până la sfârșitul vieții sale, spre cinstea acestei instituțiuni și spre mândria românilor de pretutindeni.

A fost ales profesor în anul 1881 și, curând după aceasta, a și primit titlul de definitivat.

În slujba neamului a stat 32 de ani, în care timp a scris cărți didactice de mare valoare: Metodica școlii populare, Psihologia pentru școlii normale, Pedagogia pentru uzul școlilor normale, Istoria pedagogiei și Organizația învățământului popular din Ungaria.

A colaborat la revista „Biserica și Școala” din Arad, la ziarul „Educatorul” din București; a ținut conferinți, dintre care cele mai însemnate sunt: „Flamaron”, „Femeia”, „Cugetări despre educație”, rostite la inaugurarea noului palat al seminarului (Academia teologică de astăzi) în anul 1886.

Dr. Petru Pipoș și-a închinat întreaga filință culturală științei și catedrei sale, pe care a ridicat-o la o mare cinste și vază, aducând românismului unul dintre cele mai mari servicii naționale și culturale.

Cuprins de o boală de nervi, în anul 1913, la 12 Octombrie, a trecut la cele veșnice, rămășițele pă-mânțești fiindu-l așezate în cimitirul din Arad.

Adunarea generală a Frăției Ortodoxe Române din eparhia Aradului.

Luni a doua zi de Rusalii, la ora 8 dimineața, consiliul F. O. R-lui secția Arad, a ținut în sala de ședințe a bisericii din loc, o ședință intimă în care s'au discutat mai multe probleme de propagandă și organizare prin cari să se intensifice sentimentul religios la intelectualii și poporul român din eparhia Aradului. La ora 9^{1/2} Consiliul a participat în corpore la sf. liturghie din catedrală, iar la ora 10^{1/2} la procesiunea care s'a făcut la bustul profesorului Pipoș.

După festivitățile de aci, s'a deschis Adunarea generală a F. O. R-lui în sala Palatului Cultural, în fața autorităților bisericești, civile, militare, diferite societăți și unui public select.

La masa prezidială au ocupat loc: I. P. C. părinte Dr. Ciuhandu, în reprezentanța P. S. Sale Episcopului Andrei, plecat la Sibiu, președintele Iosif Moldovan, vice președ. Velici, A. Călnicean și secretarul Vuia. Ședința a fost deschisă de președintele Moldovan într'o inimioasă cuvântare, pe care o vom publica într'unul din nr-ii viitori ai organului nostru. Părintele Ciuhandu a citit vorbirea P. S. Sale Episcopului Andrei pe care o dăm pe pagina întâi a revistei noastre. Secretarul Dr. Vuia a făcut un minuțios și documentat raport despre activitatea și problemele din viitor al F. O. R lui. Vom publica și acest raport interesant. Apoi președintele Moldovan propune să fie proclamat ca președinte de onoare al F. O. R-lui secția Arad, P. S. Sa Episcopul Andrei. Publicul primește aceasta propunere cu ropote de aplauze. Tot președintele Moldovan salută prezența în sală a delegației meșeriașilor din Oradea, veniți la Arad să participe la Congresul meșeriașilor români. Președintele acestora Dr. Raț accentuiază că meșeriași români, își canalizează activitatea sub scutul Bisericii Ortodoxe, care ne-a ocrotit filința etnică de români. Cere publicului român mai multă atenție pentru aceasta breslă care luptă sub deviza: pentru Credință Rege și Neam.

La ora 1 se ridică ședința, după care a avut loc o masă comună la Cercul românesc, unde s'a rostit mai multe toasturi pentru infiltrarea religiei în toate acțiunile românești și pentru promovarea industriei și comerțului românesc în orașul Arad.

După masă s'a dat un festival bine reușit

la Palatul Cultural, unde toate corurile din Arad, s'au întrecut în frumoase cântări de conținut religios. În cadrul acestui festival dl. profesor universitar din Cluj Dr. Lazar Iacob a ținut o temeinică conferință despre raportul bisericii ortodoxe zise dominante, față de celelalte culte. Distinsul conferențiar vreme de un clas, ne-a făcut un tablou real despre tratamentul neîndreptățit la care este supusă Biserica ortodoxă sub toate aspectele, față de celelalte culte din România. Instructiva conferință a fost răsplătită cu aplauze.

INFORMAȚIUNI

Personale. P. S. Sa Episcopul nostru Andrei, a plecat Sâmbătă dimineața în 30 Mai la Sibiu, pentru a lua parte activă la sfințirea Episcopilor de Cluj și Oradea.

Dela Sibiu P. S. Sa a plecat la București, în cauze bisericești. A sosit la Reședința M'ercuri seara.

I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae la Arad. Joi în 4 Iunie a. c. la ora 2 d. m. a sosit cu acceleratul la Arad I. P. S. Sa Mitropolitul Nicolae. În gară a fost întâmpinat de P. S. Sa Episcopul Andrei, asistat de consilierii și funcționarii Consiliului eparhial, precum și de corpul didactic dela Academia teologică.

Dela gară înaltul oaspe a fost condus la reședința episcopescă unde l-s'a servit o gustare.

La ora 3 I. P. S. Sa, a fost condus la gară de P. S. Sa Episcopul nostru și părintii amintiți mai sus.

I. P. S. Sa Mitropolitul Bălan, a călătorit pentru o lună la băile Carlsbad.

Nr. 4129/1936

Comunicat.

On. Minister al Instrucțiunii Publice, al Culetelor și Artelor, prin adresa Nr. 65053/8745 din 6 I. c., ne-a comunicat dispoziția Regiei Autonome a P. T. T.-ului, în înțelesul căreia, începând dela 1 Mai a. c., toată corespondența trimisă neîncercată *dela autorități către particulari*, va fi supusă la plata portului simplu, în sarcina destinatarului.

Aceeași Regie Autonomă, prin adresa Nr. 8667 din 18 I. c., precizează dispoziția, în acel înțeles, că P. O. Oficii protopopești și parohiale, să trimită corespondența oficială *numai la a-*

dresa Consiliului eparhial și nu a Prea Cucernicilor consilierii personal, căci corespondența oficială adresată pe nume, se va încărca cu porto, în contul adresatului.

Celea ce se comunică spre știință și strictă observare, ca astfel să se evite eventualul refuz de primire, din partea destinatarului.

Arad în 26 Mai 1936.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

Nr. 4067/1936.

Comunicat.

Preotul Victor Popoviciu din comuna Silha p. u. Coșteiu, jud. Severin va tipări în cursul săptămânii viitoare la Tipografia diecezană din Caransebeș un *moltvelnic portativ* pentru trebuințele preoților, în extensiune de peste 200 pagini, primind și arhierasca binecuvântare din partea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop Dr. Vasile Lăzărescu.

Prețul cărții va fi de 50 Lei (cincizeci lei).

Recomandăm Cucernicilor Preoți acest moltvelnic portativ.

Am dori ca aceasta carte să fie plasată și în Eparhia Aradului în număr cât se poate de mare.*

Arad în 26 Mai 1936.

† Andrei
Episcop.

Nr. 2575/1936.

Publicațiune de licitație.

Consiliul eparhial ort. rom. din Arad publică licitație pentru întreprinderea lucrărilor de reparațiuni la edificiul Seminarului teologic ort. rom. din Arad.

Devizul și condițiunile de licitație se pot vedea la Consiliul eparhial, Secția economică, în zilele de lucru între orele 9—13.

Ofertele se vor face pe blanchetele ce se găsesc la Consiliul eparhial și se vor înainta aici în plic sigilat până în ziua de 25 Iunie 1936 ora 12. — Odată cu oferta se va depune aici și o garanță de 10% din valoarea ei în numerar sau în efecte garantate de Stat.

La licitație pot lua parte numai concurenții cari posedă brevet de măestru constructor.

Arad, din ședința Consiliului eparhial ținută la 15 Mai 1936.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

Nr. 3535/936.

Circulară.

Către toate oficiile protopopești și parohiale din Eparhia Aradului.

Se aduce la cunoștință obștească răspunsul de mai jos, primit de Consiliul Central Bisericesc, cu privire la studiul religiei în școala primară, după cum urmează.

„Cople, după adresa Nr. 140.215/1934. 4. IV./1936 din 9 Aprilie 1936 a Ministerului Instrucțiunii și Cultelor, Direcțiunea Inv. Primar Normal. Inreg. sub Nr. la Consiliul Central Bisericesc. Onor Consiliului Central Bisericesc (Patriarhie) în referire la înalt Prea Sf Voastre adresă Nr. 7253/934 avem onoare a Vă face cunoscut în urma avizului Consiliului Inspectorilor General primari: Studiul religiei ortodoxe este fixat prin lege și regulament, între obiectele principale, în 2 zile pe săptămână, întocmai cum se cere prin adresa I. P. Sf. Voastre. Aliniatul 3 al art. 105 din regulament se referă numai la cazul când învățătorul este de altă confesiune sau elevii aparțin mai multor confesiuni. Numai în aceste cazuri se pot rezerva religiei 2 oare pe săptămână într'o zi, după prânz, astfel ca învățământul obișnuit să nu fie turburat în mersul său. Cu aceasta ocaziune Vă mai încunoștinăm, că dispozițiile cuprinse mai sus, s'au adus la cunoștința școlilor prin revizoratele școlare și că în viitor sunt interzise orice abateri dela acestea dispozițiuni a regulamentului cu privire la oarele de religie. Totodată Vă rugăm să binevoiți a dispune să se comunice preoților din țară ca ei înșiși să intervină pentru respectarea legii și a orarului încât privește oarele de religie la directorii școlilor sau revizoratelor și a stăruii în acelaș timp ca oarele de catehizare fixate în programă să se țină regulat. (Ministru ss. Indescifrabil). Director, ss. Indescifrabil.“

Cucernicii preoți și toți catihetii vor lua act de aceste dispoziții și vor cere respectarea lor.

Arad, 29 Mai 1936.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

Parohii vacante.

Conform rezoluției Ven. Consiliu Eparhial No. 3293/1936, pentru îndeplinirea parohiei I din Beba Veche rămasă vacantă în urma decederii preotului Andrei Blaga, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

Venitele împreunate cu acest post sunt următoarele:

1. Una sesiune parohială în extensiunea ei actuală de 40 jug.
2. O grădină extravilană în extensiunea ei de azi.
3. Pentru răscumpărarea birului 4000 Lei (Patru mii Lei) în numerar.
4. Stolele legale.
5. Intregirea salariului preotesc: dela Stat pentru care parohia nu ia nici o răspundere.
6. Văduva preotului Andrei Blaga, conf. § lui 26 din Regulamentul pentru parohii are drept la jumătate din beneficiul acestei parohii un an, adică dela 10 Martie 1936 până la 10 Martie 1937.

Parohia este de cl. I, deci dela recurenți se cere calificățiune de cl. I. rurală.

Alesul preot este obligat a plăti toate dările după beneficiul său preotesc, a predica regulat în sf. Biserică și a catehiza la școlile din această comună. De locuință se va îngriji alesul preot.

Reflectanții după ce vor dovedi protopopului tractual calificățiune recerată, pe lângă observarea §-lui 35 din Regulamentul pentru parohii se pot înfățișa în sf. Biserică din Beba-Veche spre a face cunoștința alegătorilor.

Rugărilor de concurs, ajustate cu toate documentele necesare, se vor adresa Consiliului parohial ort. rom. din Beba-Veche și se vor trimite Oficiului protopopesco ort. rom. din Comloșul Mare, jud. Timiș.

Din ședința Consiliului parohial ort. rom. din B. ba-Veche dela 16 Aprilie 1936.

ss. Petru Mihața
președinte

Ioan Vida
notar

În înțelegere cu protopopul Dr. Ștefan Clorolanu.

3-3

=□=

Pentru îndeplinirea postului de preot capelan la parohia Slatina de Criș protopopiatul Buteni, se publică concurs cu termen de treizeci de zile după prima publicare în organul oficial Biserica și Școala.

DOTAȚIUNEA:

1. Uzufuctul casei parohiale cu grădina și supra edificatele.
2. Sesiune parohială în extensiunea de azi (30 jug.), având alesul să plătească impozitele.
3. Birul se ia în concurs din oficiu.
4. Din dotațiunea dela Stat a Pr. Ioan Tirla una mie Lei lunar.
5. Stolele obișnuite.

Alesul va servi și predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare, și va catehiza la școala primară și va conduce oficiul parohial, fără nici o altă remunerație. Parohia este de clasa a III-a. Dela recurenți se cere calificățiune corespunzătoare. Reflectanții la acest post își vor înainta cererile ajustate în mod legal prin oficiul protopopesco Buteni, către Consiliul parohial Slatina de Criș în termenul concursual, având avizul prealabil al protopopului tractual.

Slatina de Criș la 9 Mai 1936.

ss. Rusu Teodor
președinte

Teodor Simeon
notar.

În înțelegere cu protopopul Șt. R. Lungu.

2-3

Redactor: protopop Simion Stana